

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Ryby a soudkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a Mgr. Ivety Postulkové ve věci

žalobce: **POK-Česká realitní skupina s.r.o.**, IČ: 292 22 125
sídlem 671 28 Jaroslavice 116
zast. Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2016 č. j. 40846/ENV/16 556/520/16,
ve spojení s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně, takto:

- I. Žaloba směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2016 č. j. 40846/ENV/16 556/520/16 se zamítá.
- II. Žaloba směřující proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 24. 11. 2015 č. j. ČIŽP/43/OOV/SR02/1410327.004/15/ZJJ se odmítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se u Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“) domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2016 č. j. 40846/ENV/16 556/520/16 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým bylo zčásti vyhověno jeho odvolání proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „*ČIŽP*“), oblastního inspektorátu Plzeň ze dne 20. 5. 2016 č. j. ČIŽP/43/OOV/SR04/1410327.003/16/ZJJ (dále jen „*prvostupňové*“

Shodu s prvopisem potvrzuje.

rozhodnutí“) tím, že prvostupňové rozhodnutí bylo zčásti změněno ve výroku I., co se týče rozhodného období, ve kterém mělo docházet k vytýkanému protiprávnímu jednání, a to na období od 24. 6. 2015 do 7. 12. 2015 namísto období od 23. 4. 2014 do 7. 12. 2015. Ve zbytku žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

[2] Zároveň žalobce v závěru žaloby navrhuje, aby bylo zrušeno i rozhodnutí ČIŽP ze dne 24. 11. 2015 č. j. ČIŽP/43/OOV/SR02/1410327.004/15/ZJJ (dále jen „další napadené rozhodnutí“), které je rozhodnutím odlišným od prvostupňového rozhodnutí. Dalším napadeným rozhodnutím – jak vyplývá ze správního spisu a jak se uvádí i v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí – uložila ČIŽP žalobci pokutu ve výši 100 000,- Kč vzhledem k tomu, že žalobce nepředložil požadované doklady o plnění nápravných opatření č. 6), 7), 8) a 10), uložených rozhodnutím ČIŽP, oblastního inspektorátu, oddělení ochrany vod, Plzeň ze dne 15. 5. 2000 č. j. 3/OV/864/00/Hs (dále jen „rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000“). Další napadené rozhodnutí však bylo k odvolání žalobce zrušeno pro procesní vady již rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 3. 2016 č. j. 92536/ENV/15 1356/520/15 a věc byla vrácena k novému projednání ve správním řízení, které bylo následně ukončeno právě vydáním prvostupňového rozhodnutí.

[3] Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobci uložena podle ust. § 125a odst. 1 písm. t) a ust. § 125a odst. 2 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), pokuta ve výši 100 000,- Kč za neplnění nápravných opatření č. 6), 7), 8) a 10) uložených rozhodnutím ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 společnosti SVA Holýšov a.s., konkrétně proto, že žalobce nesplnil opatření uložená podle ust. § 112 odst. 1 písm. b) vodního zákona za účelem sanace znečištění podzemních vod v období od 23. 4. 2014 do 7. 12. 2015 v areálu bývalého podniku SVA Holýšov v Holýšově a jeho okolí. Žalobci bylo vytýkáno, že nesplnil nápravná opatření, která se týkají

- a) provedení sanace kontaminovaných podzemních vod v prostoru skládky sklářských písků, prostoru výrobních celků závodu a bývalého jímacího území „U Radbuzy“, a to podle bodu č. 6) rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000,
- b) koncentračních cílových limitů pro sanaci podzemní vody, a to podle bodu č. 7) rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 (konkrétní hodnoty viz v prvostupňovém rozhodnutí),
- c) provádění monitoringu jakosti podzemní a povrchové vody v průběhu sanačních prací a minimálně po dobu dalších dvou let po ukončení sanace s tím, že režim postsanačního monitoringu bude konkretizován v závěrečné zprávě o sanaci, a že do sanačního monitoringu se zařadí sledování obsahu závadných látek v rybách a říčním sedimentu v úseku pod areálem SVA a nad areálem SVA, a to podle bodu č. 8) rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000, jakož i
- d) toho, že podle bodu č. 10) rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 postup sanačních prací včetně vyčíslení vynaložených nákladů bude vyhodnocován v ročních etapových zprávách, které budou v průběhu sanace předkládány plzeňské ČIŽP

vždy do 31. ledna následujícího kalendářního roku a že závěrečná zpráva o provedené sanaci bude předložena do dvou měsíců po ukončení sanace.

[4] Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobci rovněž uložena povinnost uhradit náklady správního řízení v paušální výši 1 000,- Kč.

[5] Z příslušných ujednání smluvních dokumentů je podle prvostupňového rozhodnutí zřejmé, že subjekty povinnými k zabezpečení uložených nápravných opatření byly nejprve SVA Holýšov a.s. a poté žalobce. Prvostupňové rozhodnutí uvádí, že není pravdivá námitka, že závazek odstraňování ekologické zátěže na sebe převzala Česká republika (dále jen „ČR“), ať už jednajícím prostřednictvím Fondu národního majetku ČR (dále jen „Fond“) nebo Ministerstva financí (dále jen „MF“), neboť tyto instituce byly zavázány pouze k poskytování finanční podpory subjektům povinným k provádění uložených nápravných opatření.

[6] Podle prvostupňového rozhodnutí byla na předmětné lokalitě sanace přerušena v září 2011 pro údajné neuhrazení faktur dodavateli sanačních prací, společnosti SEPA, spol. s r.o. (dále jen „společnost SEPA“). Došlo totiž k vyčerpání garance finančních prostředků na předmětnou sanaci. Uložená nápravná opatření č. 6), 7), 8) a 10) nebyla do doby vydání prvostupňového rozhodnutí splněna. Podle prvostupňového rozhodnutí je žalobce povinen dále pokračovat v realizaci sanačních prací s cílem splnit v celém rozsahu rozhodnutí ze dne 15. 5. 2000, a to i za podmínky, že by došlo k vyčerpání garantované finanční částky. ČIŽP v prvostupňovém rozhodnutí zdůraznila, že není tím orgánem, který zodpovídá za tok finančních prostředků určených na odstranění staré ekologické zátěže a nemůže s těmito prostředky manipulovat ani je kontrolovat. ČIŽP v prvostupňovém rozhodnutí rovněž připomněla, že pokutu uložila při spodní hranici zákonného rozpětí. Pokutu však musela uložit zejména s ohledem na to, že v areálu bývalého podniku SVA Holýšov jsou sanační práce přerušeny a kontaminace podzemních vod přetrvává a rozšiřuje se. Není ani prováděn monitoring jakosti podzemní a povrchové vody.

[7] Žalobce namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného pro nedostatečně zjištěný skutkový stav a neprokázání žalobcovy delikttní odpovědnosti za předmětné protiprávní jednání. Konkrétně nebylo podle žaloby prokázáno, že žalobce vstoupil do práv a povinností původně povinné osoby SVA Holýšov a.s. (resp. SVA Holýšov a.s. v likvidaci), určených v rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000, resp. zda vůbec je povinen plnit nápravná opatření uložená tímto rozhodnutím.

[8] Žalobce v žalobě zrekapituloval úkony týkající se pozemků, které jsou předmětem rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 (tj. kontaminovaných pozemků).

[9] Připomněl, že

- SVA, a.s., IČO 453 58 958, která vznikla 1. 5. 1992, se stala na základě privatizační smlouvy vlastníkem již dříve kontaminovaných pozemků (v rámci tzv. velké privatizace);

- mezi ČR (zastoupenou MF, dříve Fondem), a společností SVA a.s. (nyní SVA, a.s., v likvidaci), byla uzavřena dne 30. 8. 1996 Smlouva č. 151/96 týkající se ekologických závazků, na jejímž základě se ČR zavázala uhradit odstranění ekologické zátěže do výše 198 035 000,- Kč;
- SVA, a.s. založila s účinností od 1. 1. 2000 dceřinou společnost SVA Holýšov a.s., do jejíhož základního kapitálu vložila nepeněžitý vklad, jehož předmětem byly mj. předmětné pozemky zatížené ekologickou zátěží;
- bylo vydáno rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 k odstranění staré ekologické zátěže v lokalitě Holýšov;
- dne 8. 8. 2003 byl ke Smlouvě č. 151/96 uzavřen Dodatek č. 00920-2003-241-D-0151/96/01-01, kterým se Fond zavázal uzavřít s vybraným zhotovitelem (dnes již zaniklou společností SEPA) smlouvu o dílo na provedení sanačních prací, a to včetně monitoringu a čerpání;
- následně dne 28. 11. 2003 uzavřel Fond jako objednatel Realizační smlouvu č. 01131-2003-240-S-0151/96-01-001-S00100 se společností SEPA, na jejímž základě se společnost SEPA zavázala provádět pro Fond práce na odstranění ekologické zátěže na předmětných pozemcích a Fond se zavázal uhradit cenu díla;
- SVA Holýšov a.s., v likvidaci, byla tedy vlastníkem pozemků, které byly zatíženy starou ekologickou zátěží, kterou se Fond zavázal sanovat; tyto pozemky byly prodány na základě internetové aukce žalobci, který nabídl v dražbě nejvyšší cenu.

[10] Ujednáním Realizační smlouvy na sebe převzal podle žalobce Fond (dnes ČR zastoupená MF) veškerá práva a povinnosti týkající se sanace předmětných pozemků bývalého areálu SVA Holýšov v Holýšově. SVA Holýšov a.s., v likvidaci, jednající prostřednictvím správce konkurzní podstaty, tedy byla vlastníkem pozemků v k.ú. Holýšov, které byly zatíženy starou ekologickou zátěží, kterou se Fond (tedy ČR) zavázal Smlouvou č. 151/96 ve znění dodatku sanovat. Na základě internetové aukce, která s sebou nese specifika týkající se nabývaných práv a povinností s vydraženým majetkem, byly pozemky sepsané správcem konkurzní podstaty do konkurzní podstaty úpadce SVA Holýšov a.s., v likvidaci, prodány zájemci, tj. žalobci, který v dražbě nabídl nejvyšší cenu.

[11] Žalobce uvádí, že se tak stal dnem 29. 7. 2010 vlastníkem předmětných kontaminovaných pozemků jejich vydražením v elektronické aukci, když pozemky sám nekontaminoval ani je nenabyl způsobem uvedeným ve zvláštním zákoně podle ust. § 27 předchozího zákona o vodách (č. 138/1973 Sb.) ani podle ust. § 42 vodního zákona. Tvrdí, že není ani právním nástupcem osoby (tedy SVA Holýšov a.s.), které bylo vydáno rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2000. V žalobě dále tvrdí, že jediným subjektem, kterému mohlo být opatření k nápravě uloženo, byla SVA, a.s. jako legitimní nabyvatel dotčeného majetku v rámci privatizace a že na společnost SVA Holýšov a.s. mohla nanejvýš přejít povinnost z opatření, které bylo uloženo SVA, a.s.

[12] Z ust. § 27 odst. 1 až 3 vodního zákona podle žalobce vyplývá, že opatření k nápravě mohla být uložena pouze původci (tedy původci kontaminace, který není znám)

nebo společnosti SVA, a.s. jako legitimnímu nabyvateli majetku v rámci privatizace získaného způsobem uvedeným ve zvláštním právním předpise a že na společnost SVA Holýšov a.s. mohla nanejvýš přejít podle žalobce povinnost z opatření, které bylo uloženo SVA, a.s. To však nenastalo.

[13] Vzhledem k tomu, že k plnění nápravných opatření není zavázán žalobce, nýbrž jiný subjekt, který povinnost na sebe převzal smluvně, tj. ČR, nevznikla žalobci delikt ní odpovědnost, na jejímž základě by mu žalovaný mohl přičítat spáchání předmětného správního deliktu. Takové rozhodnutí je tudíž nezákonné, stíhá ho neplatnost a nicotnost.

[14] Žalovaný vyjádřil nesouhlas s podanou žalobou a navrhl její zamítnutí. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvedl věcně shodné závěry.

[15] Co se týče přechodu povinností z rozhodnutí o uložení nápravných opatření na žalobce, žalovaný má za to, že se jím v rámci napadeného rozhodnutí zabýval podrobně. Žalovaný nesouhlasí s výkladem žalobce v otázce právního nástupnictví, o němž by bylo možno hovořit podle žalobce v souvislosti s převodem kontaminovaných pozemků pouze tehdy, jednalo-li by se o právního nástupce SVA Holýšov a.s. Žalovaný připomíná, že – jak sám žalobce potvrzuje – žalobce nabytí předmětný nemovitý majetek v rámci dražby, a tedy tento majetek včetně práv vlastnických na žalobce v rámci dražby přešel.

[16] Co do vlastnických práv a povinností se tak podle žalovaného stal žalobce právním nástupcem dosavadního vlastníka, společnosti SVA Holýšov a.s. Ustanovení § 42 odst. 3 vodního zákona představuje podle žalovaného pravidlo, na jehož základě přechází na sukcesora (nástupce) kromě množiny práv vlastnických rovněž ex lege povinnosti plynoucí z opatření k nápravě. Žalobce tak podle žalovaného omezuje ve svém výkladu otázku právního nástupnictví na oblast univerzální sukcese. Tímto způsobem nelze podle žalovaného uvedené pravidlo interpretovat, neboť to hovoří obecně o právním nástupnictví (sukcesi). Žalovaný zdůrazňuje, že nabytím vlastnických práv k dotčenému nemovitému majetku se žalobce bez ohledu na způsob tohoto nabytí stal právním nástupcem společnosti SVA Holýšov a.s. Byla-li této společnosti uložena opatření k nápravě ekologické zátěže, přešla na základě ust. § 42 odst. 3 vodního zákona povinnost tato opatření plnit na žalobce. Podle čl. III Smlouvy č. 151/96 týkající se ekologických závazků to byla právě společnost SVA Holýšov a.s., která byla povinna splnit ekologické závazky. Co se týče možnosti uzavření smlouvy o provedení sanačních prací se společností SEPA, jednalo se při uzavření dodatku ke Smlouvě 151/96 podle žalovaného o dodatek k čl. III odst. 3.2. Smlouvy č. 151/96, nikoli o dodatek k čl. III odst. 3.1., kde zůstala zachována povinnost plnit ekologické závazky na straně „nabyvatele“ společnosti SVA Holýšov a.s., která byla tehdy nově vzniklou (dnes již neexistující) společností. Do ní byly společnosti SVA, a.s. vloženy dotčené, ekologicky zatížené pozemky, tedy pozemky parc. č. 100/31, 100/32, 1610 v k.ú. Holýšov (LV č. 1541), které byly posléze na základě internetové aukce prodány žalobci (viz bezrozpornou informaci uvedenou ve Smlouvě o spolupráci při realizaci ekologických závazků v bývalém areálu podniku SVA Holýšov a.s., kterou uzavřel žalobce dne 4. 4. 2011 se společností INVESTMENT & PROPERTIES a.s.).

[17] Pokud v době nabytí vlastnických práv k nemovitostem dotčených ekologickou zátěží na straně žalobce byla uložena jeho právnímu předchůdci povinnost plnit určitá nápravná opatření, přešla podle žalovaného tato povinnost ve smyslu ust. § 42 odst. 3 vodního zákona na žalobce ke dni nabytí vlastnických práv. To, že si byl žalobce vědom pokračování v plnění nápravných opatření, vyplývá podle žalovaného i s výše uvedené Smlouvy z roku 2011.

[18] Ze správního spisu předloženého žalovaným vyplývají tyto podstatné skutečnosti:

[19] Odůvodnění napadeného i prvostupňového rozhodnutí vychází ze zjištění, že z příslušných ujednání všech smluvních dokumentů, jež jsou obsaženy ve správním spise, vyplývá, že subjekty povinnými k zabezpečení uložených nápravných opatření, a tedy i k odstraňování staré ekologické zátěže, byly nejprve SVA Holýšov a.s. jako původce závadného stavu a poté na základě ust. § 42 odst. 3 vodního zákona účastník řízení (tj. žalobce) jako nový vlastník areálu a co do vlastnických práv právní nástupce tohoto původce. Akcentoval-li žalobce ust. 42 odst. 2 vodního zákona, nebylo možno mu podle napadeného rozhodnutí přisvědčit, neboť toto ustanovení dopadá na případy uložení nápravných opatření novým vlastníkům dotčených nemovitostí, nikoli však na případy, kdy tato nápravná opatření již byla uložena vlastníkům původním a povinnost tato opatření plnit přešla na jejich právní nástupce.

[20] Podle žalovaného není pravdivou ani námitka účastníka, že by závazek odstraňování této ekologické zátěže na sebe převzala ČR, ať už jednajícím prostřednictvím Fondu nebo později MF. Napadené rozhodnutí zdůrazňuje, že tyto instituce byly zmíněnými smluvními dokumenty pouze zavázány k poskytování finanční podpory subjektům povinným k provádění uložených nápravných opatření (SVA Holýšov). Svůj závazek v dojednané výši 198 035 000,- Kč splnily, neboť uvedená částka byla poskytnuta a vyčerpána. Ze zmíněných smluvních dokumentů nijak nevyplývá povinnost příslušných institucí tuto finanční částku dále navyšovat.

[21] Podle žalovaného je však zřejmé, že povinnost plnit opatření uložená rozhodnutím ČIŽP ze dne 15. 5. 2000 nadále existovala a existuje až do jejího úplného splnění. Podstatné podle odůvodnění napadeného rozhodnutí je, že sanační práce nedospěly do úplného konce a že žalobce je nadále neplní. Je to žalobce, který je podle žalovaného jako povinný subjekt odpovědný za nastalé přerušení sanačních prací, a tím i za nesplnění nápravných opatření.

[22] Podle rozhodnutí ČIŽP ze dne 15. 5. 2015 SVA Holýšov a.s. jako nabyvatel privatizovaného majetku požádala o vydání vodohospodářského rozhodnutí ve věci odstranění staré ekologické zátěže na lokalitě závodu v Holýšově.

[23] Při jednání konaném před městským soudem účastníci řízení setrvali na svých procesních stanoviscích, uplatněných v žalobě a ve vyjádření k ní. Žalobce připomněl zejména finanční aspekty sanačních prací a zvláště závazky Fondu podle Smlouvy č. 151/96 či závazky ze smlouvy se společností SEPA, a to zejména finanční zajištění uvedených prací. Přezkoumávaným správním rozhodnutím vytkl, že nestanoví cílové datum dokončení sanačních prací.

[24] Žalovaný při jednání před soudem připomněl, že ekologická zátěž tu byla již v době, kdy žalobce nabyl dotčené pozemky, a zdůraznil právní zásadu, že vlastnictví zavazuje, na straně žalobce zůstává závazek k odstranění ekologické zátěže, kterou nese vlastník, nikoli jeho smluvní partner. K vytýkané absenci termínu dokončení sanačních prací konstatoval, že termín je dán vodním zákonem, tedy že sanační práce jsou nutné až do doby, kdy voda může být považována za čistou. K námitkám žalobce týkajícím se úhrady sanačních prací konstatoval, že žalovaný nemá důvod zasahovat do zmíněných smluvních soukromoprávních ujednání finančního rázu (podle městského soudu zde byl zřejmě míněn nedostatek kompetence správního orgánu prvního i druhého stupně) zasahovat do smluvních ujednání zmíněného finančního charakteru).

[25] Městský soud neshledal nutným opakovat dokazování provedené během správního řízení, neboť k dispozici má správní spis žalovaného s dokumentací vztahující se k věci. Provedl však důkazy listinami předloženými při jednání žalobcem (byť v úředně neověřených fotokopiích), kterými byly

- a) zápis z kontrolního dne sanačních prací u žalobce, který se konal 1. 2. 2013 v Praze, za účasti mj. zástupců žalobce, MF, ČIŽP Plzeň či společnosti SEPA s informacemi mj., že sanační práce na lokalitě byly v září 2011 přerušeny z důvodu neuhrazení faktur MF a že ČIŽP požadovala od žalobce písemné stanovisko,
- b) přípis MF ze dne 15. 2. 2007, adresovaný předsedovi představenstva AQUATEST a.s., vyjadřující nesouhlas s úhradou nákladů na sanační práce zpětně za období 17. 9. 2002 až 15. 12. 2003,
- c) přípis MF ze dne 23. 2. 2007, adresovaný předsedovi představenstva Vodní zdroje GLS Praha a.s., který se týkal otázky úhrady víceprací za sanační práce na lokalitě do listopadu 2003,
- d) přípis Fondu ze dne 10. 12. 2004 o zamítnutí žádosti SVA Holýšov a.s. o úhradu nákladů za sanační práce spojené s havarijním ochranným čerpáním podzemních vod provedených Aquatestem a.s. v období od 17. 9. 2002 do 15. 12. 2003 ve výši 10 756 456,- Kč,
- e) přípis MF ze dne 18. 12. 2006, adresovaný předsedovi představenstva AQUATEST a.s., na vědomí předsedovi představenstva SVA Holýšov a.s., obsahující nesouhlas s úhradou nákladů na sanační práce spojené s havarijním sanačním čerpáním podzemních vod v areálu SVA Holýšov a.s. zpětně za období od 17. 9. 2002 do 15. 12. 2003,
- f) dohoda o přistoupení závazku, kterou uzavřela AQUATEST a.s. s ČR, za kterou jednalo MF, ze dne 7. 7. 2008, navazující na smlouvu mezi Fondem a SVA Holýšov a.s., konstatující mj. odstoupení původního dlužníka od smlouvy o dílo (akceptované věřitelem) z důvodu neshod s věřitelem o projektu 2. etapy sanačních prací a zánik vzájemných závazků mezi původním dlužníkem a věřitelem, pokračování věřitele v sanačních pracích do 15. 12. 2003, závěr MF, že věřitelův

nárok na úhradu částky 10 756 456,- Kč bez DPH je oprávněný a že MF za ČR přistoupí k závazku původního dlužníka (bez jeho souhlasu).

[26] Žalovaný považuje obsah listin provedených k dokazování za irelevantní ve věci.

[27] Městský soud má za to, že obsah uvedených listin nepřináší do předmětu sporu, kterým je správní rozhodnutí (tj. napadené rozhodnutí spolu s prvostupňovým rozhodnutím) o uložení pokuty za neplnění opatření uložených za účelem sanace znečištění podzemních vod v areálu bývalého podniku SVA Holýšov a jeho okolí a který se posuzuje v mezích žalobních bodů, žádná nová zjištění, která by byla přínosná ve prospěch žalobního návrhu.

[28] Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně prvostupňového rozhodnutí a včetně řízení, jež jejich vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], a podanou žalobu posoudil jako nedůvodnou.

[29] Podle ust. § 125a odst. 1 písm. t) vodního zákona, ve znění účinném v době vydání správního rozhodnutí, se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že nesplní opatření uložené podle § 110 odst. 1 nebo § 112 odst. 1 písm. b) vodního zákona.

[30] Podle ust. § 125a odst. 2 písm. c) vodního zákona, ve znění účinném v době vydání správního rozhodnutí, se za správní delikt podle odstavce 1 cit. ustanovení uloží pokuta do 500 000,- Kč, jde-li o správní delikt podle písmene b), c), e), h), n) nebo t) citovaného ust. § 125a odst. 1.

[31] Nežli městský soud přistoupí k právnímu hodnocení věci, je zapotřebí nejprve vyřešit otázku, kdo je nositelem odpovědnosti za spáchání správního deliktu (dnes přestupku) ve smyslu ust. § 125a odst. 1 písm. t) vodního zákona, ve znění účinném v době vydání správního rozhodnutí [nyní se jedná o ust. § 125a odst. 1 písm. u) vodního zákona].

[32] Podle ust. § 42 odst. 1 vodního zákona uloží k odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (tzn. k odstranění závadného stavu) vodoprávní úřad nebo ČIŽP tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (tedy původci závadného stavu), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu, popř. též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud ten, komu byla uložena opatření, je neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad nebo ČIŽP na jeho náklady. Pokud k havárii došlo v důsledku zásahu Hasičského záchranného sboru ČR nebo jednotek požární ochrany, nepovažují se za původce havárie, jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků.

[33] Podle ust. § 42 odst. 2 vodního zákona uloží vodoprávní úřad nebo ČIŽP podle potřeby opatření k nápravě nabyvateli majetku získaného způsobem uvedeným ve

zvláštním zákoně (tj. zákoně č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů), který není původcem závadného stavu, ale k jehož majetku takto získanému je závadný stav vázán. Takto postupuje vodoprávní úřad nebo ČIŽP v případě, že nabyvatel tohoto majetku jej získal s vědomím ekologické zátěže a byla-li s ním o tom uzavřena zvláštní smlouva nebo byla-li mu poskytnuta sleva z kupní ceny z důvodu závadného stavu, jenž je předmětem opatření k nápravě. Tímto způsobem postupuje vodoprávní úřad nebo ČIŽP i v případě, existuje-li dosud původce závadného stavu.

[34] Podle ust. § 42 odst. 3 vodního zákona povinnosti plynoucí z opatření k nápravě uloženého původci závadného stavu podle ust. § 42 odst. 1 vodního zákona nebo nabyvateli majetku podle ust. § 42 odst. 2 vodního zákona přecházejí na jejich právní nástupce.

[35] Za havárii se podle ust. § 40 odst. 2 vodního zákona vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami, popř. radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.

[36] Určením původce ve smyslu ust. § 42 odst. 1 vodního zákona se zabýval již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2005 č. j. 2 As 38/2005-132, v němž vyslovil, že *jako obecné pravidlo lze předpokládat, že touto osobou bude v případě skládky, z níž nedovoleně odtékají odpadní vody, obvykle vlastník těchto pozemků, tedy osoba mající z definice vlastnictví obvykle odpovědnost za následky jejím majetkem způsobené. Vlastník tak podle tohoto obecného pravidla nebude původcem pouze pro sám fakt vlastnictví pozemku, ale proto, že je to obvykle právě vlastník pozemku, kdo má nejtěsnější vztah k dějům na pozemku se odehrávajícím. Z citovaných právních vět ovšem plyne speciální pravidlo, podle něž se toto obecné pravidlo vztahující odpovědnost na vlastníka pozemků neuplatní, pokud je přítomen jiný subjekt, který má být považován za původce ve smyslu vodního zákona, neboť jeho vztah ke škodlivému následku je těsnější. Tento vztah obvykle spočívá buď v aktivní činnosti tohoto speciálním pravidlem určeného subjektu, typicky v podnikatelské činnosti, která škodlivý následek způsobila (...) nebo v jiném těsnějším vztahu, například ve vlastnictví přímo skládky tam, kde je skládka samostatnou právní věcí.*

[37] Z výše uvedeného vyplývá, že odpovědnost nese primárně ten, kdo závadný stav způsobil, případně osoba, která měla ke zdroji znečištění „nejtěsnější vztah“ a nezabránila trvajícimu poškozování životního prostředí (viz citovaný rozsudek).

[38] V posuzovaném případě se městský soud – při řešení předběžné otázky týkající se právního nástupnictví ve vlastnictví předmětných pozemků přiklání k právní interpretaci žalovaného ministerstva v otázce, zda je, resp. že je žalobce právním nástupcem společnosti SVA Holýšov a.s., poté „v likvidaci“, nyní již vymazané z obchodního rejstříku, a že se společností SVA, a.s (jako nabyvatelem privatizovaného majetku), která vložila předmětné pozemky do společnosti SVA Holýšov a.s. nově vzniklé k 1. 1. 2000, uzavřela ČR, zastoupená MF, dne 30. 8. 1996 Smlouvu týkající se ekologických závazků č. 151/96.

[39] Ze správního spisu je zřejmé, že na základě internetové dražby byly zmíněné pozemky sepsané insolvenčním správcem do konkurzní podstaty úpadce – tj. SVA Holýšov a.s. v likvidaci prodány zájemci, který nabídl nejvyšší cenu, a tím byl právě žalobce. Zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí ve prospěch žalobce byl učiněn ke dni 29. 7. 2010, a to k pozemkům dotčeným projektem odstranění staré ekologické zátěže (tato skutečnost není mezi účastníky sporná – viz například výše uvedenou smlouvu mezi žalobcem a společností INVESTMENT & PROPERTIES a.s.

[40] Předmětem Smlouvy č. 151/96 bylo, že *Fond národního majetku ČR se zavazuje uhradit nabyvateli (tj. společnosti SVA, a.s., Holýšov) účelně vynaložené náklady na splnění ekologických závazků z hlediska životního prostředí stanovené v projektu nápravných opatření, event. v jeho dodatcích, jež se stanou jeho nedílnou součástí, přičemž jsou však tyto náklady splatné jen v případě, odsouhlasí-li Fond národního majetku ČR jejich vynaložení v souladu s vyhodnocením ekologických závazků jako účelné. Úhrada může být poskytnuta maximálně do výše základního jmění společnosti, tj. 198 035 000,- Kč.*

[41] Naproti tomu nabyvatelovou povinností bylo *splnit ekonomické závazky v souladu s podmínkami stanovenými rozhodnutím příslušného správního orgánu a touto smlouvou* (čl. III bod 3.1. Smlouvy č. 151/96).

[42] Ze žádného ustanovení předmětné smlouvy či z jejího dodatku ani z jiných smluvních dokumentů nevyplývá, že by se stát zavázal na své náklady odstranit ekologickou zátěž, jak tvrdí žalobce. Naopak, ve Smlouvě č. 151/96 je naprosto jednoznačně řečeno, že *nabyvatel jako investor realizace opatření k nápravě ekologických závad mj. odpovídá za účelnost vynaložených prostředků poskytnutých Fondem národního majetku ČR* (čl. III bod 3.3.).

[43] Smlouva č. 151/96 zjevně stanoví, že sanaci ekologických závazků provede nabyvatel, který může vyhlásit výběrové řízení na výběr dodavatele opatření k nápravě, přičemž stát se zavazuje uhradit nabyvateli pouze částečně účelně vynaložené náklady dojednané ve Smlouvě č. 151/96, nikoli však zcela vynaložené, a ještě k tomu provést sanaci ekologických závazků z hlediska životního prostředí.

[44] Z dodatku ke Smlouvě č. 151/96 zmiňovaného žalobcem pouze vyplývá, že nabyvatel souhlasí s tím, aby Fond (rozumí se za nabyvatele) zadal provedení sanačních prací v areálu SVA Holýšov a.s. podle ust. § 50 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění, a to konkrétně společnosti SEPA (čl. II bod 2.1. Dodatku) s tím, že Fond se zavazuje uzavřít smlouvu o dílo s vybraným zhotovitelem, tj. se společností SEPA, a dále, že nabyvatel souhlasí se zaplacením výše uvedené ceny za provedení sanačních prací z dosud nevyčerpané garantované částky (čl. III bod 3.1. Dodatku).

[45] Městský soud dospěl k závěru, že ze žádného ujednání není patrné, že by stát převzal žalobcovy závazky (tedy závazky žalobce jako právního nástupce předchozího vlastníka kontaminovaných pozemků) týkající se sanačních prací v areálu SVA Holýšov.

[46] Městský soud nemá pochybnosti o správnosti právního posouzení ze strany žalovaného (v napadeném rozhodnutí), resp. ČIŽP (v prvostupňovém rozhodnutí), jakou právní cestou nastal přechod zmíněné sanační povinnosti na žalobce z jeho právního předchůdce a že se tak stalo sukcesí, tedy nabytím vlastnického práva k dotčeným pozemkům (jak bylo již popsáno výše).

[47] Městský soud se ztotožňuje s argumentací žalovaného, podle něhož *není pravdivou námitka účastníka, že by závazek odstraňování této ekologické zátěže na sebe převzala Česká republika, ať už jednající prostřednictvím Fondu národního majetku či později Ministerstva financí. Tyto instituce byly zmíněnými smluvními dokumenty pouze zavázány k poskytování finanční podpory subjektům povinným k provádění uložených nápravných opatření (SVA Holýšov, účastník řízení). Tento svůj závazek v dojednané výši 198 035 000 Kč také splnily, neboť uvedená částka byla poskytnuta a vyčerpána. Ze zmíněných smluvních dokumentů nijak nevyplývá povinnost příslušných institucí České republiky tuto finanční částku dále navyšovat*“ (viz. str. 5 napadeného rozhodnutí).

[48] Ostatně to stát učinit nemohl, neboť jak bylo uvedeno výše, z ust. § 42 odst. 3 vodního zákona jasně vyplývá, že rozhodnutí o uložení opatření k nápravě, které již bylo vydáno, přejdou ze zákona na nabyvatele majetku povinnosti vyplývající z tohoto opatření, a to bez dalšího.

[49] Této povinnosti a zároveň odpovědnosti se pak žalobce nemůže vyhnout poukazem na smluvní ujednání mezi účastníky soukromoprávního vztahu (tam spadá též Smlouva č. 151/96), případně na porušení smluvních povinností ze strany druhého účastníka smlouvy. Právní úprava odpovědnosti za správní delikty (dnes přestupky) právnických osob či fyzických osob spadá do oblasti práva veřejného. Jejím smyslem a cílem je zajistit dodržování povinností stanovených zákonem na ochranu hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem, a postihovat protiprávní jednání, jež je v rozporu se zájmy společnosti, je společensky škodlivé nebo nebezpečné. Odpovědnosti za správní delikt (přestupek) v oboru práva veřejného se nelze zásadně vyhnout poukazem na smluvní či jiné ujednání mezi účastníky soukromoprávního vztahu ani poukazem na porušení povinnosti ze strany jiného subjektu.

[50] Z výše uvedeného vyplývá, že se nelze zprostit veřejnoprávní objektivní odpovědnosti poukazem na smluvní ujednání mezi účastníky soukromoprávního vztahu, resp. že veřejnoprávní objektivní odpovědnost nemůže být ani jinak smluvně založena, takže argumentace žalobce je skutečně nedůvodná. Nehledě na to, že převedení takové povinnosti z výše uvedené Smlouvy č. 151/96 včetně Dodatku ani z ní nevyplývá, jak bylo vysvětleno výše.

[51] Městský soud souhlasí se žalovaným v tom, že orgán ochrany životního prostředí či vodoprávní orgán, anebo žalovaný jako ústřední správní úřad na úseku ochrany životního prostředí, nemá nejen důvod, ale ani kompetenci zasahovat do smluvních vztahů (byť uzavřených orgány finanční správy), které měly pomoci financovat odstraňování předmětné staré ekologické zátěže.

[52] Vznáší-li žalobce námitku, co se týče nástupnictví (sukcese) při nabytí vlastnictví ke kontaminovaným pozemkům, městský soud jako soud správní tuto otázku, která je svou podstatou občanskoprávní, řeší jako předběžnou, a to v souladu se závěrem napadeného rozhodnutí včetně prvostupňového rozhodnutí. Zpochybňuje-li žalobce uvedené nástupnictví, může je řešit cestou občanského soudního řízení.

[53] Trestnost správního deliktu (dnes přestupku) byla posouzena po změně deliktní, resp. přestupkové právní úpravy i s ohledem na to, zda pozdější právní úprava není pro pachatele (žalobce) výhodnější než ta, podle níž byl správní delikt původně posuzován (viz čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Po porovnání právní úpravy ust. § 125a vodního zákona účinné před 1. 7. 2017 a právní úpravy tohoto ustanovení účinné od uvedeného dne. Městský soud dospěl k závěru, že tomu tak v daném případě není, resp. že trestnost předmětného správního deliktu (dnes přestupku) zůstala stejná.

[54] Z výše uvedených důvodů městský soud výrokem I. zamítl žalobu jako nedůvodnou podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s.

[55] Výrokem II. reaguje městský soud na výslovný žalobcův závěrečný návrh, co se týče požadavku zrušení i dalšího napadeného rozhodnutí, a to rozhodnutí ČIŽP ze dne 24. 11. 2015 č. j. ČIŽP/43/OOV/SR02/1410327.004/15/ZJJ. Vzhledem k tomu, že toto správní rozhodnutí již zrušil v průběhu správního řízení samotný žalovaný a obsahově je nahradil prvostupňovým rozhodnutím a že tak žalobce výslovně požaduje zrušení i tohoto v době podání žaloby již neexistujícího rozhodnutí, nezbylo, než žalobu v tomto bodě odmítnout pro neodstranitelný nedostatek v procesní podmínce spočívající v reálné existenci rozhodnutí, jehož zrušení se navrhuje [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Žalobci se připomíná, že tato skutečnost nijak neovlivnila rozsah přezkumu, neboť prvostupňové rozhodnutí bylo přezkoumáno společně s rozhodnutím napadeným, s nímž tvoří procesně jeden celek.

[56] Vzhledem k tomu, že žalobce nebyl v řízení procesně úspěšný a že žalovanému nevznikly podle obsahu soudního spisu žádné procesní náklady nad rámec jeho běžných úředních činností, městský soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, jak je uvedeno ve druhém výroku tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních (podává-li se v listinné formě) u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 11. prosince 2020

JUDr. Jan Ryba
předseda senátu